

Maakuntajohtajan ajankohtaiskatsaus

MH § 6

Maakuntajohtajan ajankohtaiskatsausten tarkoituksena on arvioida Kainuun aluekehityksen tilannekuvaa, nostaa esiin ajankohtaisia ja ennakoitavissa olevia edunajamistehtäviä sekä käydä keskustelua tulevissa maakuntahallituksen kokouksissa käsiteltävistä asioista.

Joulukuun loppupuolella 2015 edunajamistehtävistä esillä ovat olleet erityisesti itsehallinto- ja sote-uudistus, liikennehankkeet sekä Luonnonvarakeskuksen toimipaikkaverkoston uudistus.

1. Itsehallinto- ja sote-uudistuksen tilanne

1.1 Edellisessä maakuntahallituksen kokouksessa kuultiin Kainuun soten, Kainuun ELY-keskuksen sekä Kainuun pelastuslaitoksen johtoa ja keskusteltiin Kainuun kannalta keskeisistä edunajamistehtävistä ja niihin liittyvistä linjauksista. Maakuntajohtaja on koostanut keskustelun pohjalta esityksen, joka on toimitettu kuntajohtajille ja -päättäjäille tiedoksi ja taustamateriaaliksi lausuntojen valmistelua varten (erillisliite nro 2). Itä- ja Pohjois-Suomen neuvottelukuntien yhteiskokouksessa 15.12.2015 ministeri Anu Vehviläinen esitteli uudistusten nykytilannetta; hänen esitysmateriaali on erillisliitteenä nro 3.

Erillisliitteet nro: 2-3

1.2 Aluehallinnon ja maakuntahallinnon uudistamista valmistelee valtiovarainministeriön asettama selvityshenkilö, ministeri Lauri Tarasti, jonka toimikausi on 15.2.2016 asti. Selvityshenkilö luovuttaa ehdotuksensa kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläiselle 22.1.2016. Hallitus tekee valtion aluehallintoa ja maakuntahallintoa koskevan yhteensovituslinjauksensa tammikuun loppuun mennessä. Selvityshenkilötyön tulosten ja aluehallintouudistuksen muuta jatkovalmistelua varten tullaan asettamaan projektiryhmä. Projektiryhmän tehtävänä on valmistella organisaatiojärjestelyiden toteuttamiseksi tarvittava hallituksen esitys ja muut toimet sekä koordinoita muutosprosessia.

1.3 Valtiovarainministeriö on pyytänyt ministeriöitä laatimaan toimialojansa koskevat taustaselvitykset liittyen tehtävien siirtoon itsehallintoalueille. Taustaselvitykset pyydettiin toimittamaan valtion aluehallinnon ja maakuntahallinnon uudistamisen ja yhteensovituksen selvityshenkilönä toimivan ministeri Lauri Tarastin käyttöön 18.12. mennessä.

Ministeriöiden taustaselvitykset on julkaistu sekä valtioneuvoston

hankerekisterissä (VM118:00/2015) että sote- ja aluehallintouudistuksen alueuudistus.fi –verkkosivuilla osoitteessa:

<http://alueuudistus.fi/aluehallintouudistus/selvityshenkilohanke>

1.4 Sosiaali- ja terveysministeriö ja valtiovarainministeriö pyytävät Manner-Suomen kunnilta, kuntayhtymiltä sekä muilta jakelussa mainituilta tahoilta lausunnot hallituksen linjauksista. Myös muut kuin jakelussa mainitut tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa.

Lausuntopyyntöön tulee vastata sähköisellä kyselyllä, jossa on kohdennettuja kysymyksiä hallituksen linjauksista. Kyselyyn annettuja vastauksia on mahdollista perustella, minkä lisäksi kyselyyn on varattu runsaasti tilaa myös vapaamuotoiselle kommentoinnille. Lausuntoaika pidennetty 9.2.2016 saakka. Lisätietoja: <http://alueuudistus.fi/lausuntopyynnot>.

1.5 Valtiovarainministeriö on asettanut aluehallinnon uudistamisen parlamentaarisen seurantaryhmän 21.12.2015. Ryhmän toimikausi kestää 15.4.2019 saakka. Parlamentaarisen seurantaryhmän puheenjohtajana toimii kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen. Ryhmä koostuu eri puolueiden kansanedustajista. Sen jäseniksi on nimetty mm. kansanedustajat Timo Korhonen ja Eero Suutari. Maakuntajohtajista ryhmän pysyvänä asiantuntijana toimii Jari Parkkonen (varalla Pauli Harju).

Lisätietoja: http://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/parlamentaarinen-seurantaryhma-aluehallintouudistuksen-tueksi?_101_INSTANCE_3wyslLo1Z0ni_groupId=10623

1.6 Sosiaali- ja terveysministeriö on avannut kaikille avoimen kyselyn otakantaa.fi -palvelussa. Ministeriö toivoo ihmisiltä näkemyksiä sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamisesta. Vastausaika on 31.1.2016 saakka. Kyselyssä voi kertoa näkemyksiään siitä, millaiset olisivat asiakkaan näkökulmasta sujuvat palvelut. Kantaa voi ottaa myös siihen, mitkä sosiaali- ja terveyspalvelut on tärkeää saada lähellä kotia ja mitä sähköisiä palveluja haluaisi käyttää. Niin ikään kysytään kiinnostuksesta vaikuttaa oman asuinalueen palveluihin ja päätöksentekoon. Kooste kaikista vastauksista julkaistaan alueuudistus.fi-sivustolla helmikuussa 2016. Palautetta hyödynnetään sote-uudistuksen valmistelussa.

1.7 Ylen 19.12.2015 julkistaman uutisen mukaan valtionvarainministeriössä on valmisteltavana sairaalainvestointien lykkäyslaki, jolla halutaan pakottaa kuntayhtymät ja sairaanhoitopiirit siirtämään rakensuunnitelmiansa toimeenpanoa. Lakihanke liittyy uusien itsehallintoalueiden perustamiseen. Valtiovarainministeriön hallinto- ja kehitysjohtaja Helena Tarkka on kertonut medialle, että sosiaali- ja terveyspalvelu-uudistuksen työryhmä vasta pohtii investointien lykkäyslakia.

Uutinen:

http://yle.fi/uutiset/valtiovalta_aikoo_pistaa_jaihin_miljardien_sairaala_suunnitelmat/8539819

1.8 Maakuntajohtajat tapaavat ministeri Anu Vehviläisen 12. tammikuuta ja selvityshenkilö Lauri Tarastin 13.tammikuuta.

Valtiovarainministeriö on kutsunut keskeisimmät tahot selvitystyön kuulemistilaisuuteen keskiviikkona 13.1.2016 klo 12 alkaen. Kuulemistilaisuuden yhteistä osuutta voi seurata suorana lähetyksenä netin kautta.

2. Luonnonvarakeskuksen Kainuun strateginen tutkimusyksikkö

LuKen johtaja on käynyt tutustumis- ja neuvottelukäynnillä 26.11.2015 Kainuussa sen jälkeen kun mm. Sotkamon kunta ja Kainuun liitto on antanut asiaan liittyvän lausunnon maa- ja metsätalousministeriölle. Suunnitelmaan sisältyy strategisen tutkimuksen yksikön perustaminen Kainuuseen (Paltamo). Aiempaan suunnitelma-versioon verrattuna Kainuun toimintoja koskevaan esitykseen on lisätty käynnistettäväksi ”uuden toimintamallin vaihtoehtojen kartoitus strategia- ja aluelähtöisesti niin, että pyritään turvaamaan biokaasulaitoksen toimintakokonaisuus keskeisenä kokeilu- ja kehittämisalustana, jossa elinkeinotoimijoilla olisi merkittävä rooli”.

Kainuun liiton antamaan lausuntoon MMM/Luke on antanut seuraavan vastauksen:

Muutoksen yhteydessä muodostetaan Luke-Kainuu, jonka osalta on käynnistetty strategia- ja aluelähtöisesti vaihtoehtojen mallien selvitystyö yhdessä keskeisten aluetoimijoiden kanssa. Paltamon toimipaikkaan keskitetyllä tutkimusympäristöllä voidaan ylläpitää vahva läsnäolo Kainuussa. Luke Kainuun kehittämistyössä huomioidaan vahva alueellinen toimijaverkostoyhteistyö sekä entistä vahvempi julkisen ja yksityisen alueellinen kokeilu- ja kehittämistoiminta. Yhteistyötä Kajaanin yliopistokeskuksen toimijoiden kanssa lisätään.

Luke sopi Kajaanissa järjestetyssä yhteistyöneuvottelussa 26.11.2015 käynnistävänsä uuden toimintamallin vaihtoehtojen kartoituksen strategia- ja aluelähtöisesti niin, että pyritään turvaamaan biokaasulaitoksen toimintakokonaisuus kokeilu- ja kehittämisalustana yhdessä elinkeinotoimijoiden kanssa.

Mukaan uuden toimintamallin vaihtoehtojen laadintaan haastettiin Maakuntaliitto, Sotkamon ja Paltamon kunnat ja kunnanhallitukset, Kajaanin yliopistokeskus, Kajaanin ammattikorkeakoulu, Ely-keskus, sekä muut alueen keskeiset toimijat. Toimintamallin suunnittelutyö

jaksottuu joulukuusta 2015 -helmikuulle 2016 toimijayhteistyönä toteutettavissa työpajoissa. Uudessa toimintamallissa haetaan yrityslähtöistä kokeilu- ja kehittämistoimintaa biokaasulaitokselle. Luken tutkimustoiminnot tulevat sijoittumaan nykyistä kiinteämmin Paltamon yhteyteen, mutta samalla vahvistetaan yhteistyötä alueen yliopisto-korkeakoulu-keskittymiin. Tutkimustoiminnan monipuolistaminen kytkeytyy mm. digitalisaation mahdollisuuksiin tietoaaineistojen hyödynnettävyydessä ja palvelukehityksessä, uusiin mittausmenetelmiin ja puhtaisiin teknologioihin sekä sinisen biotalouden kasvumahdollisuuksien tukemiseen.

Alueellistamisen neuvottelukunta antoi puoltavan lausunnon 10.12.2015 Luonnonvarakeskuksen toimipaikkaverkkoa koskevasta suunnitelmasta.

Luken Paltamon ja Sotkamon toimipaikkojen, Kajaanin ammattikorkeakoulun, Kajaanin yliopistokeskuksen (CEMIS) ja Kainuun liiton edustajat pitivät asiaa koskevan valmistelukokouksen 22.12.2015. Em. tahot valmistelevat yhdessä LuKen johdon kanssa tammikuussa aloitettavaa asian jatkovalmistelua.

3. Muuta ajankohtaista

3.1 Hallitusohjelmaan on kirjattu **perustulokokeilun toteutus**. Perustulokokeilu on yksi osa hallituksen kärkihanketta ”Palvelut asiakaslähtöisiksi”. Kokeilussa selvitetään voidaanko perustulon avulla:

- vähentää köyhyyttä ja väliinputoamista
- vähentää sosiaalietuuksiin ja verotukseen liittyvää byrokratiaa ja
- kannustaa työntekoon
- julkistaloudellisesti kestäväällä tavalla

Perustulokokeilun toteutusta koordinoi hallituksessa hyvinvoinnin ja terveyden ministeriryhmä, jonka puheenjohtajana on sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä.

Perustulokokeilu jakaantuu kahteen osaan: esiselvitykseen ja jatkoselvitykseen. Selvityshankkeen toteuttaa Kelan tutkimusosaston ja eri tutkimuslaitoksien tutkijoista koostuva tutkimusprofessori Olli Kankaan johtama tutkimusryhmä. Ryhmä kartoittaa miten perustulokokeilu voitaisiin toteuttaa. Esiselvityksen on oltava valmis 30.3.2016. Tämän jälkeen jatkoselvityksessä täsmennetään perustulokokeilun toimeenpanoa ja valmistellaan mahdollinen kokeilulaki. Selvityshankkeen tulee olla kokonaisuudessaan valmis 30.11.2016. Kaksi vuotta kestävä kokeilu on tarkoitus käynnistää vuoden 2017 alusta.

Lisätietoja: <http://stm.fi/perustulokokeilu>

3.2 Valtiovarainministeriö on asettanut 18. joulukuuta parlamentaari-

sen työryhmän sekä asiantuntijaryhmän valmistelemaan **Tulevaisuuden kunta -hanketta**. Parlamentaarisen työryhmän puheenjohtajana on kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen ja varapuheenjohtajina kansanedustajat Toimi Kankaanniemi ja Mari-Leena Talvitie. Molempien ryhmien toimikausi on 1.1.2016 – 31.3.2019. Lisätietoja:

http://vm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/valmisteilla-visio-tulevaisuuden-kunnasta-vuonna-2030

Lisätietoja ajankohtaiskatsauksesta antaa maakuntajohtaja Pentti Malinen, p. 044 797 0197 tai etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus käy kunkin esityksen kohdalla tarvittavan keskustelun, merkitään tiedoksi saatu informaatio ja kirjataan mahdolliset maakuntahallituksen evästyksiset asioiden valmistelua ja toimenpiteitä varten.

Maakuntahallitus:

Hyväksyi.

Eija Hakkarainen poistui kokouksesta klo 12.53 asian käsittelyn aikana.
